

Referansegruppehåndboka

En guide for referansegrupper ved NTNU



Forord

Kjære referansegruppestudenter – tusen takk for at dere stiller opp!

Engasjementet deres i referansegruppen er utrolig viktig - dere bidrar til at utdanningen ved NTNU blir bedre. Noen ganger kan det være vanskelig å representere alle medstudentene deres i dialog med emneansvarlig, men dere har forutsetningene for å klare det. I denne håndboka vil dere lære mer om hvordan man kan løse oppgavene i referansegruppa på en god måte og hvilke støtteressurser dere har.

Lykke til!



Referansegruppens funksjon

Studentens læring og læringsmiljø er i sentrum for kvalitetsarbeidet ved NTNU. Referansegruppa skal ha løpende dialog med alle emnets studenter og representere studentene i referansegruppemøter. Referansegruppa skal skrive referansegrupperapport med forslag til forbedring til emneansvarlig, og levere den i studieplanverktøyet KASPER. Den enkelte student forventes å delta aktivt i utviklingen av kvaliteten i emnet gjennom løpende dialog med faglærer, ved å gi innspill til referansegruppe for emnet og svare på spørreundersøkelse, samt delta i referansegrupper eller dialogmøter. Studenter som opplever at tilbakemeldinger eller evalueringer ikke følges opp, kan melde om dette til studenttillitsvalgte, studieveileder, instituttledelse eller fakultetledelse.

«Den enkelte student forventes å delta aktivt i utviklingen av kvaliteten i emnet gjennom løpende dialog med faglærer, ved å gi innspill til referansegruppe for emnet, svare på spørreundersøkelse, delta i referansegrupper eller dialogmøter med mer.»

En referansegruppe består av minst tre av emnets studenter. Der emnet inngår i flere studieprogram, skal alle programmene være representert. I emner med få studenter, som ph.d.-emner, kan alle studentene utgjøre referansegruppa. Andre steder kan det være greit å opprette en felles referansegruppe for flere små emner innenfor samme program/fag og studienivå.

Referansegruppen er sentral for kvaliteten i emner, hvor målet med kvalitetsarbeidet fra NTNUs side er å sikre at læringsutbyttebeskrivelse er oppdatert og relevant, at læringsaktivitetene i emnet bidrar til at studentene oppnår det definerte læringsutbyttet og at det er sammenheng mellom læringsutbyttebeskrivelse, læringsaktivitetene og vurderingsformene. Referansegruppas rapport skal publiseres sammen med emneansvarliges emnerapport, og inngår i grunnlaget for denne. Emnerapporten sendes til instituttleder, som er ansvarlig for kvalitetssikring av emner ved instituttet. I samråd med instituttleder vil emneansvarlig følge opp forbedringsbehov i emnet.

Spør gjerne emneansvarlig om tilbakemeldinger som ble gitt forrige gang emnet ble gjennomført og be om å få lese de tidligere referansegrupperapportene, slik at dere som ny referansegruppe kan følge opp arbeidet fra forrige gang.

Fra om med 2019 tok NTNU i bruk et verktøy for referansegrupper som heter KASPER. Dette er et verktøy for å levere inn referansegrupperapporter slik at de havner sammen med tidligere rapporter i NTNUs [studiekvalitetsportal](#). Her har studentene tilgang til referansegrupperapporter fra og med 2019. Det er viktig at dere i referansegruppa sørger for at rapporten sendes til emneansvarlig slik at den kan legges inn i KASPER. Fremgangsmåte for hvordan man gjør dette finnes på [NTNUs wiki-sider](#). Verktøyet skal brukes til å følge emnenes utvikling over tid ettersom studentene gir tilbakemeldinger på emnet år for år.

Møtene med emneansvarlig

Møtene med emneansvarlig er utrolig viktige som en arena for direkte forbedring av undervisningen. Det kan likevel virke vanskelig å kommentere på undervisningen til en foreleser som kanskje har flere tiår med undervisning bak seg. Noen forelesere kan være lite innstilt på å ta tilbakemeldinger fra studenter seriøst, men ikke la dette stoppe dere! Dere har fått myndighet fra NTNU til å representere studentstemmen i kvalitetsarbeidet, og deres meninger har betydning.

I disse møtene tar man opp hva som fungerer bra og ikke, og eventuelle forslag til forbedringstiltak. Tenk gjerne på både kortsiktige og langsiktige forbedringspotensialer, og husk at de emneansvarlige også bare er mennesker. Vær konkret, konstruktiv og ikke unnlut å nevne det positive! Det er også lurt å fokusere på forhold som emneansvarlig faktisk kan gjøre noe med, og mer overordnede ting kan prioriteres i referansegrupperapporten. Før møtene bør man ha forhørt seg med studentene man skal representere, slik at man kommer best mulig forberedt og kan gi tilbakemeldinger som representerer hele studentgruppen. Be underviser eller emneansvarlig om 10 til 15 minutter i løpet av en undervisningsøkt. For eksempel rett før pausen eller rett før øktas slutt. Da bør foreleser forlate rommet fordi det ofte blir lettere for studentene å ta opp det de har på hjertet. Etter alle møter med emneansvarlig bør det skrives et kort referat for dere selv, som vil være svært nyttige når den endelige referansegrupperapporten skal skrives.

En hensiktsmessig fordeling av møtene kan være å ha ett i oppstarten av semesteret, ett midtveis og et avsluttende oppsummeringsmøte. Møtene trenger ikke ta flere timer, men sørg for at det blir satt av tilstrekkelig tid til konstruktive møter.



Aktivitet gjennom semesteret

Oppstarts-
møte

Midtveis-
møte

Avslutnings-
møte

Semesterstart

Semesterslutt

Oppstartsmøtet

Her kan det være greit med en forventningsavklaring mellom referansegruppa og emneansvarlig. Husk å planlegge resten av møtene for semesteret, slik at de passer med timeplanen for begge parter. Sørg for at emneansvarlig gjør kontaktinformasjonen til referansegruppa tilgjengelig for de andre studentene i emnet! Spør om tidligere tilbakemeldinger i emnet.

Midtveismøtet

Her har dere gjerne vært gjennom en del forelesninger og fått noen tema å kommentere på. Det kan være greit å planlegge dette møtet så man også får dekket en eventuell semesteroppgave eller annet obligatorisk arbeid. Husk også å være tydelig med emneansvarlig på hva dere som studenter har behov for!

Avslutningsmøtet

Her er dere nesten ferdig med semesteret og skrivning av referansegrupperapport er i gang. Møtet kan gjerne være etter eksamen. Husk å gjennomgå referatene fra de tidligere møtene og om tiltakene foreslått der har blitt gjennomført. Det kan også være greit å gi emneansvarlig noen overordnede tilbakemeldinger som kan iverksettes neste semester. Husk også at eksamen skal dekkes i rapporten!

Refleksjonsspørsmål for referansegruppen

Man kan ta opp alt som har med undervisningen og læringsmiljøet i et emne under referansegruppemøter.

Her er noen refleksjonsspørsmål til hjelp!

- Er emnet, undervisningsrommet og tilhørende læringsmaterieell universelt utformet?
- Er studentene kjent med læringsutbyttebeskrivelsene for emnet?
- Følger undervisningen læringsutbyttebeskrivelsene for emnet?
- Virker semesteroppgaver, øvinger og annet fornuftige i forhold til eksamen?
- Hadde studentene de nødvendige forkunnskapene for emnet?
- Er progresjonen i emnet passe? Hvordan er progresjonen sammenlignet med andre emner?
- Er læringsmateriellet (bøker, nettressurser, emnesider o.l.) relevant og nyttig?
- Er temaene for undervisningen forskningsnære?
- Hvordan er arbeidsmengden?
- Er kontakten mellom underviser og studentene god?
- Er undervisningsrommene passende med tanke på plass, komfort, støynivå og luftkvalitet?
- Hva kan gjøres for å forbedre læringsmiljøet?
- Hvordan er sammenhengen mellom dette emnet og andre emner dette semesteret?
- Benytter underviser seg av studentaktive læringsmetoder?
- Undervises emnet i flere studiebyer? Påvirker dette i så fall kvaliteten?

Lista er ikke uttømmende. Dette er forslag for å komme igang.

Universell utforming betyr at omgivelsene, det digitale og det materielle er utformet på en slik måte at flest mulig kan ta det i bruk uten behov tilpasning eller spesiell utforming. Universell utforming er viktig for å sikre at alle som vil kan delta i undervisningen uavhengig av funksjonsnedsettelse.



Referansegrupperapporten

Kanskje noe av det viktigste referansegruppen gjør for langsiktig utvikling av emner og studieprogram er å skrive referansegrupperapporter. Her sammenfatter referansegruppen hvordan studentene ved et gitt semester har opplevd kvaliteten på undervisningen og gjennomføringen av emnet. Rapportene lagres i KASPER, slik at NTNU kan benytte seg av dem i videre arbeid med å utvikle sitt utdanningstilbud. Dere trenger ikke å være bekymret for rapportskrivningen, ingen tidligere erfaring er nødvendig!

Rapporten skal inneholde informasjon om selve emnet, som emnekoden og semesteret det avholdes, og referansegruppa. Etter å ha redegjort for dette skal den presentere studentenes vurdering av kvaliteten på emnet. Her kan dere presentere både positive og negative forhold, men sørg for å holde det relevant, konstruktivt og kortfattet. Husk også at rapporten skal presentere meningene til studentgruppen som helhet, ikke bare referansegruppens egne synspunkter. Referansegrupperapporten skal ikke inneholde noen form for uthenging av undervisere eller medstudenter. Det er også viktig at personvern ivaretas på en god måte, så man skal unngå å bruke navn på både emneansvarlige, undervisere og studenter i selve rapportskrivningen. Dette er viktig, siden rapporten skal lagres og gjøres tilgjengelig. Den kan unntas offentligheten om ikke personvern er godt nok ivaretatt.

Etter at kvaliteten på emnet er presentert, skal referansegruppa så presentere sine forslag til tiltak som kan forbedre kvaliteten i emnet. Dere finner mal for referansegrupperapport på NTNUs wiki-side, [Referansegruppe - for studenter](#).

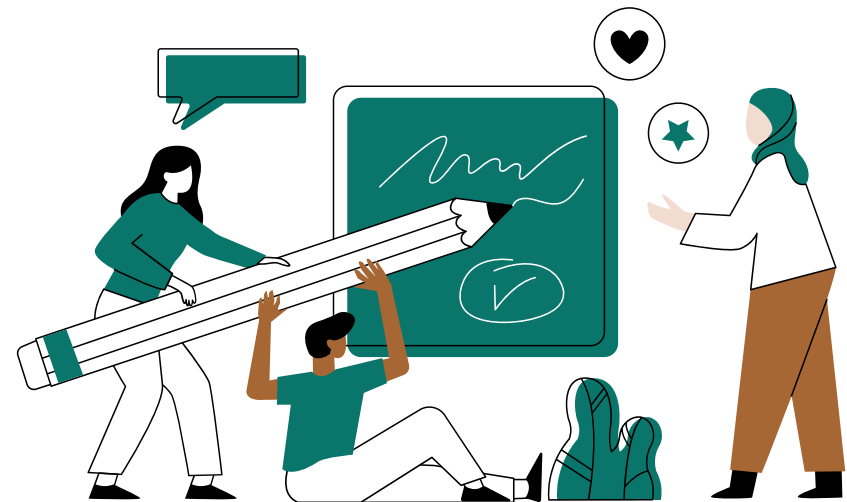


Hva om ting ikke fungerer?

Det hender dessverre at referansegruppearbeidet ikke alltid fungerer som det skal. Det kan være problemer innad i referansegruppa, problemer med emneansvarlig eller vanskeligheter med å inkludere alle medstudenter i evalueringsarbeidet. Heldigvis, finnes det flere ressurser dere som referansegrupppestudenter kan ta til hjelp. Sjekk ut [NTNUs wiki-side](#), Referansegruppe - for studenter.

Videre finnes det også et helt studentdemokrati med engasjerte tillitsvalgte studenter dere kan støtte dere på. Sjekk hvilket institutt som har ansvaret for deres emne og ta kontakt med de tillitsvalgte på det instituttet. De tillitsvalgte er en ressurs for dere. Mer informasjon om organiseringen av studentdemokratiet finner dere lengre bak i denne håndboka.

Instituttlederen har det overordnede ansvaret for kvalitetsarbeidet som foregår på instituttet. Få hjelp av de instituttillitsvalgte til å kontakte instituttet dersom dere støter på problemer med referansegruppevirksomheten, eller dersom rapporten ikke blir lagt inn i KASPER.

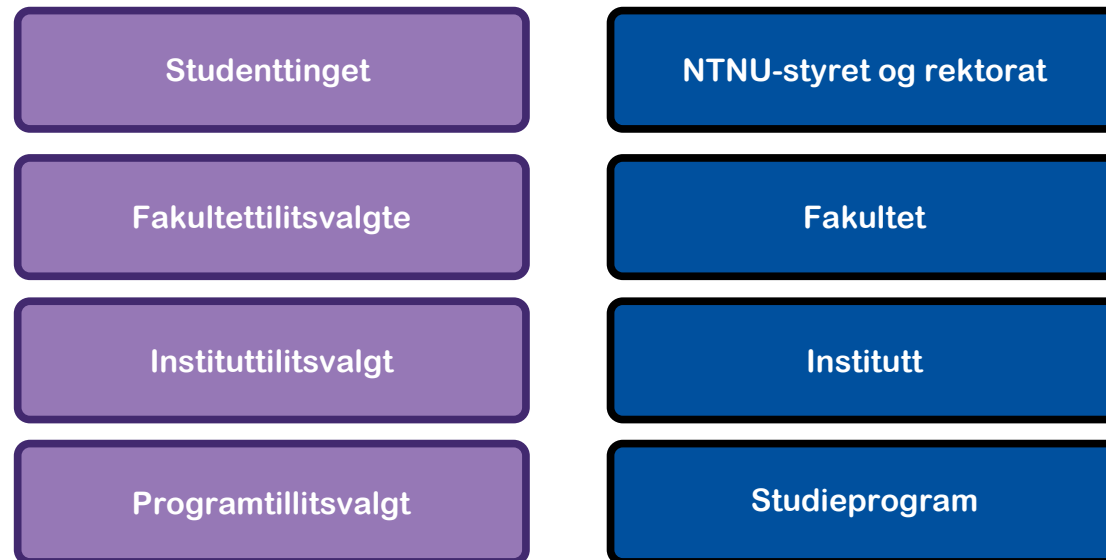


Studentdemokratiet på NTNU

Studentdemokratiet følger NTNUs egen organisering. Det betyr at for hvert nivå i NTNUs organisasjon vil du finne et tilsvarende tillitsvalgnivå i studentdemokratiet. Alle tillitsvalgte skal kunne finne hjelp og støtte i nivået over. Det vil være veldig nyttig for dere som referansegruppestudenter å gjøre dere kjent med de tillitsvalgte på deres institutt og fakultet.

Alle institutter har instituttillitsvalgte (ITVer) som sitter i styremøter og ledermøter. Alle studieprogram har programtillitsvalgte (PTVer), som deltar i studieprogramrådet for sitt program. På hvert fakultet er de fakultetstillitsvalgte (FTVer) ansvarlige for å representere studentene på fakultetsnivå, og lede studentrådene som består av ITVer, og i noen tilfeller også PTVer. Studentrådene er fakultetets offisielle studentstemme. FTVerne formidler studentrådets meninger i styremøter og ledermøtet på hvert fakultet.

I NTNUs organisering heter det at man alltid skal forsøke å løse problemer på lavest mulig nivå. Dette betyr i mange tilfeller at den beste løsningen er å snakke direkte med personen det angår, og det er her referansegruppene kommer inn. Referansegruppene arbeider direkte med å forbedre undervisningen og emners innhold, ett emne av gangen og i dialog med underviserne. Link til studentrådenes nettsider og kontaktinformasjon finnes på studentrad.no



Det sentrale studentdemokratiet



Studenttinget NTNU

Studenttinget (STi) er det øverste demokratiske studentorganet på NTNU. STi jobber opp mot ledelsen og bidrar til utviklingen av NTNU som utdanningsinstitusjon på sentralt nivå. STi bistår studenttillitsvalgte på alle nivå. STi består av frivillige studenter som vedtar politikk og studenter i fulltidsverv som bruker denne politikken. Studenttingets medlemmer velges av alle NTNUs studenter gjennom NTNUs valg-web. Studenttinget er NTNUs øverste studentorgan, og består av 25 representanter fordelt på NTNUs tre studiebyer. Det er 21 representanter fra Trondheim, to fra Gjøvik og to fra Ålesund. Representantene bestemmer hva Studenttinget, på vegne av alle NTNUs 44000 studenter, skal mene. Studenttinget velger et arbeidsutvalg (AU) som jobber på fulltid og har ansvar for daglig drift og å følge opp Studenttingets politikk. AU består av seks medlemmer, hvorav to er lederne for studentparlamentene i Gjøvik og Ålesund. Les mer på studenttinget.no eller kontakt Studenttingets ledergruppe på sti@studenttinget.no



Studentparlamentene i Gjøvik og Ålesund

Studentparlamentene i Gjøvik og Ålesund er tilsvarende Studenttinget, og arbeider i utgangspunktet med saker som angår de to respektive studiebyene. Saker som blir tatt opp i parlamentene tas med videre til Studenttinget om det angår hele institusjonen. Stedlige leder for Gjøvik og Ålesund sitter i Studenttingets arbeidsutvalg. Studentparlamentene er knutepunkt for studenttillitsvalgte i Gjøvik og Ålesund. Studentparlament i Ålesund (SPÅ) består av 6 faste representanter som blir valgt hvert år. I tillegg sitter det en ITV fra hvert institutt. Arbeidsutvalget (AU) består av 6 medlemmer. Tillitsvalgte er med på møter med instituttene, og arbeidsutvalget møter lokal ledelse. Studentparlament i Gjøvik (SPG) består av ITV fra hvert institutt og arbeidsutvalget. Les mer på al.studentrad.no og spgjovik.no. De kan nås på hhv. alesund@studenttinget.no og gjovik@studenttinget.no.



Universitetsstyret

NTNUs styre er det øverste organet ved NTNU, og tar avgjørelser i saker av prinsipiell og overordnet karakter. Styret har ansvar for virksomheten ved universitetet, og at NTNU drives innenfor de rammer og retningslinjer som gis av Kunnskapsdepartementet og Stortinget. Styret er ansvarlig for å vedta strategier, fastsette mål, legge frem regnskap og foreslå budsjett. Styret ansetter også rektor, som opptrer på styrets vegne som daglig leder for NTNU.

Styret består av elleve medlemmer, hvorav to er studenter. Studentene representeres med en kvinne og en mann, og velges av hele studentmassen hver vår. Kontakt studentene i NTNU-styret på styrerep@studenttinget.no

Sjekk ut studentvalget.no hvis du vil lese mer om valg til enten NTNU-styret eller Studenttinget.



Egne notater

Studenttinget NTNU sti@studenttinget.no	Studentparlamentet i Gjøvik gjovik@studenttinget.no	Studentparlamentet i Ålesund alesund@studenttinget.no	Studentene i NTNU-styret styrerep@studenttinget.no
Fakultet for Arkitektur og design (AD) ftv@sr-ad.no	Det humanistiske fakultet (HF) ftv@hf.ntnu.no	Fakultet for informasjonsteknologi og elektro-teknikk (IE) ftv@sr-ie.no	Fakultet for ingeniørvitenskap (IV) ftv@sr-iv.no
Fakultet for medisin og helsevitenskap (MH) ftv@sr-mh.no	Fakultet for naturvitenskap (NV) ftv@sr-nv.no	Fakultet for samfunns- og utdanningsvitenskap (SU) ftv@su.ntnu.no	Fakultet for økonomi (ØK) ftv@sr-ok.no